

NORGES HØYESTERETT

Den 4. juli 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Østensen Berglund og Høgetveit Berg i

HR-2019-1311-U, (sak nr. 19-096924STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Ragnhild Cathrine Torgersen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom om uaktsom grov narkotikaovertrødelse.
- (2) A, født 00.00.1995, ble 29. juni 2018 tiltalt for overtrødelse av:

**«Straffeloven (2005) § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd
for ulovlig å ha innført, oppbevart eller overdratt narkotika.
Overtrødelsen er grov fordi det særlig legges vekt på
a) hva slags stoff den gjelder,
b) mengden,
c) overtrødelsens karakter**

Grunnlag:

Søndag 25. februar 2018 ca kl 0500 innførte han ved bruk av polskregistrert lastebil (SZA 00000) fra Polen til Norge via riksgrensen ved Svinesund, til sammen 16,162 kg marihuana, 1960 tabletter inneholdende MDMA samt 199,6 gram kokain. Stoffet overleverte han den 27. februar 2018 ca kl 11.30 til B ved Kiwi X i Y.

Påstand om inndragning av polskregistrert Scania lastebil (SZA 00000) og NOK kr 1.399.200 forbeholdes nedlagt, jf. straffeloven (2005) § 69 jf. § 75 første ledd.»

- (3) B var også tiltalt i saken.
- (4) Bergen tingrett avsa 26. oktober 2018 dom med slik domsslutning:

«B, født 00.00.1977, dømmes for overtrødelse av straffeloven (2005) § 232 første ledd jf. § 231 første ledd og straffeloven (2005) § 231 første ledd til fengsel i 4 – fire – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven (2005) § 79 bokstav a. Varetekt kommer til fradrag med 247 – tohundreogførtisyv – dager, jf straffeloven (2005) § 83.

A, født 00.00.1995, frifinnes.

En polskregistrert Scania lastebil (SZA 00000) og beløp på kr 1.399.200 inndras.»

- (5) Påtalemyndigheten anket frifinnelsen av A. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. B anket også dommen.
- (6) Gulating lagmannsrett avsa 25. februar 2019 dom med slik domsslutning:
- «1. B, født 00.00.1977, dømmes for to overtredelser av straffeloven § 232 første ledd jf. § 231 første ledd og en overtredelse av straffeloven § 231 første ledd, sammenholdt med de forhold som er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom, til fengsel i 4 – fire – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 79 bokstav a. Varetekt kommer til fradrag med 371 – trehundreogsyttien – dager, jf. straffeloven § 83.**
- 2. A, født 07.03.1995, dømmes for overtredelse av straffeloven § 232 tredje ledd, jf. § 231 første ledd til fengsel i 10 – ti – måneder, som anses sonet i sin helhet gjennom utholdt varetekt med 256 – tohundreogfemtiseks – dager, jf. straffeloven § 83 annet ledd siste punktum.»**
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og lovanvendelsen. Han har i korte trekk anført:
- (8) Lagmannsrettens flertall har lagt en for streng aktsomhetsnorm til grunn. Videre er domsgrunnene mangelfulle. Flertallet har ikke drøftet betydningen av at tiltalte var ny i næringen og fortsatt var under løpende opplæring. Hans unge alder og manglende livserfaring er ikke heller drøftet.
- (9) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og har i korte trekk anført:
- (10) Lagmannsretten har tatt et korrekt utgangspunkt for aktsomhetsvurderingen. Lagmannsrettens flertall har foretatt en tilstrekkelig bred drøftelse av relevante argumenter, herunder tiltaltes alder.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. A har da ankerett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken kan i slike tilfelle bare nektes fremmet dersom utvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem. En eventuell ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (12) A har anført at lagmannsretten har lagt en for streng aktsomhetsnorm til grunn, og at domsgrunnene er utilstrekkelige ettersom hans personlige forhold ikke er nærmere drøftet.
- (13) Ankeutvalget bemerker at det var tatt ut tiltale for forsettlig innførsel av narkotika. Lagmannsretten fant det ikke bevist at A hadde handlet forsettlig, men mente at han hadde opptrådt uaktsomt. Om den generelle aktsomhetsnormen heter det i lagmannsrettens dom:
- «Spørsmålet blir etter dette om tiltalte kan dømmes for uaktsom grov narkotikaforbrytelse. Straffeloven § 23 angir at ‘den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides, er uaktsom’. Uaktsomheten regnes som grov dersom handlingen er svært klanderverdig og det er grunnlag for sterk bebreidelse. Det følger videre av straffeloven § 232 tredje ledd at uaktsom grov narkotikaforbrytelse straffes med fengsel inntil 6 år.**

Lagmannsretten legger til grunn at man ved vurderingen av uaktsomhet som hovedregel skal bedømmes etter den generelle normen som gjelder for vedkommende livsområde. Dersom man utfører en aktivitet som krever nærmere kvalifikasjoner, kan man ikke som grunnlag for straffrihet påberope seg at man ikke hadde de nødvendige kvalifikasjoner. Dette modifiseres ved kravet om at gjerningspersonen 'ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides'. I forarbeidene er det uttalt at manglende erfaring etter omstendighetene kan være relevant, jf. Ot. prp. Nr 90 (2003-2004) kapittel 30.1, side 426-427.

Lagmannsretten legger til grunn at dette forutsetter at en person uten erfaring har gjort det vedkommende kan for å kompensere for manglende erfaring, og ikke kan bebreides for å ha kommet i den vanskelige situasjonen. I vurderingen vil blant annet personlige fysiske forutsetninger være relevant eller for eksempel ung alder, men det er også her sentralt om vedkommende har gjort tilstrekkelig for å kompensere for sine manglende forutsetninger, for eksempel gjennom ekstra opplæring eller varsomhet. På samme måte som ved forsett skal vurderingen ta utgangspunkt i gjerningspersonens egen oppfatning av de faktiske forhold. Det innebærer at dersom handlingen under denne forutsetningen hadde vært forsvarlig, er den ikke uaktsom. Men dersom den feilaktige oppfatningen skyldes uaktsomhet, kan det likevel statueres uaktsomhetsansvar, jf. straffeloven § 25.»

- (14) Etter ankeutvalget syn er dette en riktig forståelse av aktsomhetsnormen.
- (15) Når det så gjelder den konkrete vurderingen av As handlinger, har flertallet i lagmannsretten begrunnet domfellelsen slik:

«Flertallet tar utgangspunkt i at internasjonal varetransport med bil generelt sett innebærer risiko for at illegalt gods transporteres sammen med legalt gods. Dette er en risiko som sjåføren, også en ung sjåfør, må ta i betraktning ved sin kontroll av gods og toll- og fraktdokumenter. Tiltalte oppdaget den ekstra pallen med gods etter at han var kommet til Sverige. Han var klar over at det ikke var toll- og fraktdokumenter knyttet til denne delen av lasten. Tiltalte reagerte utelukkende ved å kontakte sin arbeidsgiver, og slo seg til ro med den tilbakemelding han fikk om at dette var helt i orden og henvisningen til tidligere lignende forsendelser som hadde blitt gjennomført uten problemer. Tiltalte stilte ikke spørsmål om hva lasten inneholdt, og synes uten videre å ha godtatt arbeidsgivers opplysning om at varene skulle til et av de firmaene han allerede hadde levert til, men til en annen adresse. Han synes ikke å ha stusset over at det i så fall ikke var snakk om 'privat' levering. Etter flertallets vurdering, burde varsellampene blinke for tiltalte. Han skulle, da han oppdaget den ekstra lasten, foretatt fysiske undersøkelser av den for å unngå å komme i straffansvar. Ved en slik undersøkelse ville han kunne avdekket at han fraktet store mengder med narkotika.

Flertallet konkluderer etter dette med at tiltalte ikke gjorde det han burde i den gitte situasjonen, og at han kan bebreides for manglende undersøkelse av lasten. Etter flertallets vurdering er det tilstrekkelig grunnlag for å dømme tiltalte for uaktsom grov narkotikaforbrytelse.»

- (16) Etter ankeutvalgets syn har ikke lagmannsretten lagt til grunn en for streng aktsomhetsnorm. Utvalget viser til at A under transporten ble klar over at han hadde med en ekstra pall med gods, som manglet nødvendige toll- og fraktpapirer. Dette skjedde på et tidspunkt hvor han hadde full anledning til å gjøre nærmere undersøkelser, herunder både spørre om innholdet i og inspisere lasten han hadde med seg. I en slik situasjon er det ikke tilstrekkelig å forholde seg til kortfattede og ufullstendige opplysninger fra arbeidsgiver. Utvalget bemerker for øvrig at det fremgår av lagmannsrettens dom at A hadde vært inne på tanken om at det kunne være noe ulovlig i tilleggslasten, men la til grunn at det kunne være sigarett. Denne mulige mistanken tilsier etter utvalgets syn at kravet til aktsomhet skjerpes.
- (17) Lagmannsrettens domsgrunner er grundige, og etter ankeutvalgets syn er det i tilstrekkelig grad sett hen til As personlige forutsetninger. Til anførselene i anken om alder mv., viser

utvalget til han på det aktuelle tidspunktet var 23 år, hadde vært ansatt i selskapet siden høsten 2017, og han hadde erfaring med tilsvarende kjøreoppdrag.

- (18) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem.
- (19) Ettersom utvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første punktum.

S L U T N I N G

Anken nektes fremmet.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)